

Een inspirerende en rustgevende plek om op je gemak te mijmeren en intens te genieten van natuur, cultuur en kunst. Waar je geïnteresseerd raakt in natuureducatie, biodiversiteit en vegetatiekunde.

Beleidsplan Hortus Nijmegen 2020-2021

Op 29 oktober 2020 geaccordeerd door het Bestuur van Hortus Nijmegen.

Stichting Hortus Nijmegen

Stichting Hortus Nijmegen is sinds april 2015 verantwoordelijk voor de exploitatie en het beheer van de Botanische Tuin en de Theetuin in Park Brakkenstein te Nijmegen. Hortus Nijmegen is een bijzondere combinatie van natuur, cultuur, educatie en kunst. Het wordt gerund door een werkgemeenschap, staat voor biodiversiteit en zoekt naar antwoorden op de klimaatcrisis. Stichting Hortus Nijmegen is voortgekomen uit de rechtsvoorganger Hortus Arcadië.

Situatieschets

De Botanische Tuin is ruim 50 jaar geleden opgericht om op kleine schaal West-Europese landschappen weer te geven. Bij de aanleg waren hoogleraren Victor Westhoff en Hans Ferdinand Linskens van de Universiteit van Nijmegen betrokken. De inrichting is gebaseerd het instructief plantsoen van Jac. P. Thijsse naar uitgangspunten van de vegetatiekunde: hierbij wordt gekeken naar hoe planten zich van nature schikken naar de aanwezige omstandigheden. Sinds 2000 is de Botanische Tuin weer onderdeel van de openbare ruimte. Stichting Hortus Nijmegen onderhoudt en beheert het terrein namens, en met gebruikmaking van subsidie van, de Gemeente Nijmegen.

De Theetuin ligt op het terrein van de Radboud Universiteit. De universiteit stelt de grond voor de Theetuin om niet beschikbaar. Beheer- en onderhoudskosten zijn voor rekening van de stichting. Anders dan de Botanische Tuin is de Theetuin een gecultiveerde tuin, ontworpen met het accent op diversiteit, rust en schoonheid. Kenmerkend voor de Theetuin zijn de kassen en het terras onder de parasol. Het geheel vormt een unieke locatie voor een drankje en een broodje voor de bezoeker maar kan ook door derden worden gehuurd voor culturele en educatieve programma's en feestelijke aangelegenheden.

In dit beleidsplan is aandacht voor:

1. Doelstelling
2. Werkzaamheden
3. Wijze van verwerving van inkomsten
4. Beheer en besteding van het vermogen

1. Doelstelling

Het behoud en de ontwikkeling van Hortus Nijmegen als nationaal erfgoed;

1. Het met kennis van zaken beschermen, behouden en duurzaam ontwikkelen van de soortenrijkdom van **de vegetatie, de flora en de fauna** in de Botanische Tuin;
2. Een toenemend aantal bezoekers en doelgroepen respectvol leren omgaan met de natuur door het aanbieden van wandelgebied, informatie, voorlichting over ecologisch beheer en natuureducatie;
3. Het vormen van een werkgemeenschap van vrijwilligers en mensen die willen re-integreren of die hun afstand tot de arbeidsmarkt willen verkleinen of overbruggen;

4. Het exploiteren van deze inspirerende en dynamische plek in Nijmegen voor evenwichtig aanbod aan educatie en workshops, lezingen en debat, kunst, cultuur en recreatie.

2. Werkzaamheden

- a. Ontwikkeling en onderhoud van de Botanische Tuin volgens het Beheerplan en van de Theetuin o.a. volgens het Oudolfconcept.
- b. Samenwerken met mensen en (regionale) organisaties die deze doelstellingen steunen en hierbij een meerwaarde kunnen bieden;
- c. Bieden van publiekstoegankelijke tuinen en een terras met eenvoudige horeca;
- d. Begeleiden en scholen van zo'n 60 vrijwilligers en medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt; erkend leerbedrijf zijn voor stagiaires en studenten;
- e. Versterken van kennis, middelen en publieksbereik in de Nederlandse Vereniging van Botanische Tuinen, de Samenwerkende Natuurrijke Tuinen en Parken, de Radboud Universiteit en andere partners;
- f. Het opstellen van een communicatieplan met specifieke aandacht voor meer naamsbekendheid en een beter imago, meer benutten van social media, informatiebordjes (weetjes) bij planten, versterken van de relatie tussen personeel en bezoeker;
- g. De Botanische Tuin maakt sinds 2017 deel uit van het landelijk project Levend Archief, stelt in dat kader bijzondere planten tentoon en vertelt het verhaal van bedreigde zaadsoorten en wat daarmee c.q. daartegen te doen.
- h. Vormgeven van het lustrum Hortus 50 jaar in 2021 met een spraakmakend programma.

Specifieke werkzaamheden Botanische Tuin

- Organiseren van rondleidingen voor geïnteresseerd publiek.
- Heruitgave van het boek "De Groene Schatkamer", welke van week tot week de planten in de Botanische Tuin beschrijft.
- Meerjarenonderhoudsplan tbv de eisen van de NVBT en de beheerovereenkomst met de Gemeente Nijmegen.
- Monitoring van aanwezige plantensoorten en -populaties, met name kenmerkende en Rode-Lijstsoorten, en versterking door nieuwe inzet waar nodig.
- Ruimte bieden voor ontwikkeling van fauna, o.a. door jachtplekken te creëren voor de ijsvogel, en broedmogelijkheden voor pad, kikker en salamander.
- Vervanging en reparatie van de infrastructuur, zoals het Knuppelpad in het moeras en stepping stones bij de salamanderpoel, zodat verantwoord langs de landschappen gelopen kan worden.
- Bestrijden van ongewenste plantensoorten, zoals invasieve exoten en niet-gebiedseigen soorten.

Specifieke werkzaamheden Theetuin:

- Aanleg van de kruidentuin met als thema het menselijk lichaam.
- Verder ontwikkelen van onze bijzondere Australische plantencollectie.
- Onderhouden van 6 bijenvolken en het insectenhotel.

- Het weer aanleggen van akkervelden t.b.v. onderzoek naar zeldzame akkerflora.
- Uitbreiden van de succulententafel.
- Bouwen van een takkenrail van wilgentakken.
- Aanbieden van eenvoudige horeca aan bezoekers
- Planvorming voor vernieuwing van de opstallen in 2022

Cultuuractiviteiten en -evenementen in samenwerking met partners

- Exposities van beeldhouwgroepen.
- Zondagconcerten
- Deel uitmaken van de Music Meeting.
- Mad Science kindertema's.
- Schemerlichtfestival.
- Workshops zoals Ochtendmeditatie, Yoga, Natuurkoken, Beeldhouwen, Natuurcirkels, Beter met Planten.
- Samenwerking met De Bastei, centrum voor natuur en cultuurhistorie te Nijmegen
- Verhuur van de locatie aan derden passend bij de doelstelling van de Hortus.

Sociale werkgemeenschap

Ruim 60 vrijwilligers vormen de werkgemeenschap voor de tuinen, de horeca en de technische dienst van De Hortus. Ieder brengt daarin zijn eigen talenten mee. De Hortus werkt hierin samen met diverse ketenpartners zoals het Werkbedrijf, het RIBW, Wijkwerk, de Vrijwilligerscentrale en diverse particuliere bureaus. De hortulanus is in vaste dienst.

3. Verwerving inkomsten

De stichting beoogt het algemeen nut/belang en heeft geen winstoogmerk

- Subsidie wordt ontvangen van de gemeente Nijmegen voor het dagelijks beheer van de botanische tuin.
- De Hortus genereert extra inkomsten door de locatie te verhuren aan derden, binnen het kader van natuur, educatie, kunst en cultuur.
- Om nieuwe fondsen en donaties aan te boren wordt de relatie met 'de Vrienden van de Hortus' nieuw leven ingeblazen. Ook wordt het draagvlak versterkt met alle belangrijke stakeholders zoals gemeente, wijken rondom park Brakkenstein, de Universiteit en de Hogeschool Arnhem Nijmegen en alle ketenpartners.
- Met het bedrijfsleven in Nijmegen e.o. wordt gezocht naar raakvlakken en meerwaarde van elkaars expertise en uitstraling.

Beheer en besteding van het vermogen

De Hortus Nijmegen kent een Stichtingsbestuur. Het bestuur bestaat uit 5 personen.

In de bestuursvergadering worden **jaarlijks** de begroting, het jaarverslag en de jaarrekening vastgesteld.

Ten aanzien van de opstallen wordt beperkt (max 10 %) gereserveerd. De bestemming van de reserveringen wordt ieder jaar aan de orde gesteld in de

bestuursvergaderingen. Het bestuur stelt de prioritering van de activiteiten en projecten vast en beslist wat uit de reserveringen kan worden opgenomen.